

Türk Kütüphaneciliği ve Türk Milliyetçiliği İçin Tüketilen Bir Ömür

A Consumed Life for Turkish Librarianship and Turkish Nationalism

Mustafa Nejat Sefercioğlu*

Öz

İnsanın kendi ailesinden biri hakkında yazı yazması çok zordur. Söz konusu ağabeyim ve bacanağım Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu ise yazı yazmak benim için daha da zor bir iştir; çünkü ailemizin büyüklerinden ve özellikle rahmetli ağabeyimden alçak gönüllü olmayı, övünmemeyi ve abartılı bir şekilde kimseyi övmemeyi öğrendim. O'nun için kütüphanecilik mesleği ve Türk milliyetçiliği ülküsü bir aşk idi. Bütün ömrünü bu iki aşka hizmetle geçirdi. Hiç bir zaman şöhret ve zenginlik peşinde koşmadı ve mütevazı bir hayat yaşadı. Ailesinden esirgediği itibar ve imkânlarını kütüphanecilik, Kütüphaneciler Derneği, öğrencileri ve milliyetçilik için kullandı.

Eğer bugün belli bir noktaya ulaşabilmişsem, bu başarıda en büyük pay ona duyduğum hayranlık ve onu örnek edinmemdir. Onun benim üzerimde, hiçbir zaman ödeyemeyeceğim hakları vardır. O, son nefesine kadar çok okuyan, çok düşünen ve çok yazan bir insan olarak yaşadı. Onun eserleriyle, yetiştirdiği öğrencileriyle ve gösteriştten, övünmekten uzak, alçak gönüllü örnek hayat tarzıyla daima yaşayacağı inancındayım.

Anahtar Sözcükler: Necmeddin Sefercioğlu; kütüphanecilik; Türk milliyetçiliği.

Abstract

It is challenging for a man to write about one of his family. Writing for Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu, my brother and brother-in-law, is an even more difficult task for me. Because I learned to humble, not brag and exaggerate anybody from the elders of our family and especially my late brother. For him, the librarian profession and the ideal of Turkish nationalism was a love. He spent his entire life serving these two lovers. He never pursued fame and wealth and lived a modest life. He used the reputations and possibilities that he denied from his family for librarianship, Librarians Association, students, and nationalism.

If I have reached my current status today, the most significant share in this success is my admiration and my example. He has rights over me that I can never pay. He lived as a person who read, thought, and wrote a lot until his last breath. I believe that he will always live with his works, his students, and his modest lifestyle, far from showing off and boasting.

Keywords: Necmeddin Sefercioğlu; librarianship; Turkish nationalism.

* Girne Amerikan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı. E-posta: msefercioglu@gau.edu.tr
Director, Girne American University Department of Turkish Language and Literature

Bir insan için kendi ailesinden biri hakkında yazı yazması ve ona övücü ifadeler kullanması, bana göre, dünyanın en zor işlerinden biridir. Bu çetin iş, konu ağabeyim ve aynı zamanda bacanağım olan Prof. Dr. Necmeddin Sefercioğlu ise daha da güçleşmektedir; çünkü ağabeyim hem yaradılış olarak, hem de aileden aldığı terbiye sebebiyle, ne yaparsa yapsın, yaptığı işlerde ne kadar başarılı olursa olsun asla övünmez, alçak gönüllülüğü elden bırakmaz, kendisinin övülmesinden hiç hoşlanmazdı. Değerli meslektaşları, öğrencileri, dost ve arkadaşları onunla ilgili değerlendirmelerini ve anılarını ifade edeceklerdir. Bu sebeple ben, onun akademik faaliyetleri, yayın çalışmaları, Türk kütüphaneciliğine, Türk Kütüphaneciler Derneği'ne, Türk Ocağı'na ve Türk milliyetçiliğine katkıları konularına değinmeyeceğim. Bu konuları merak edenler ve ilgi duyanlar, onunla ilgili biyografilerden, bibliyografyalardan ve yayınlardan gerekli bilgileri edinebilirler.

Kütüphanecilik ve Türk milliyetçiliği Necmeddin Sefercioğlu için bir aşk, hayatının tek anlamı idi. Türk Kütüphaneciler Derneği Başkanı ve Türk Ocağı Yönetim Kurulu Üyesi iken ailesini ve çocuklarını nasıl ihmal ettiğini, derneği hak ettiği noktalara taşımak için gecesini gündüzüne nasıl kattığını, konu ile ilgili herkes gibi, yakınında yaşayan bir insan olarak çok iyi biliyorum. Derneğin tek kuruluşunun boşa harcanmasına razı olmaz, tasarruf için insanüstü bir gayret gösterirdi. O, derneğin parası harcanmasın diye taksit parası vermemek için derneğe ait kırtasiye malzemesini doldurduğu çuvalı sırtında taşıyarak, ders verdiği fakültenin önünden dernek binasına götüren bir öğretim üyesiydi. O, ailenin bir ihtiyacı dillendirildiği zaman “Derneğin de yok” diye cevap veren bir meslek âşığı idi. Onun bu tasarruf anlayışı ve meslek sevgisi Türk Kütüphaneciler Derneği'ne, Necatibey Caddesi'ndeki dernek lokalini kazandırmıştı. Bu dairenin dernek merkezi olarak hizmete açılması, onun hayatında yaşadığı önemli mutluluklarından biri olmuştur.

O, kütüphaneciliğe âşıktı. Babasının ısrarı ile başladığı Hukuk Fakültesi'ni babasından habersiz bırakmış ve kütüphanecilik eğitimine başlamıştı. Ailemiz, özellikle babam, onun Hukuk Fakültesi'ni bırakıp kütüphanecilik eğitimi yaptığını, mezun olduğu 1960 yılında, “*Bölge Kütüphaneleri ve Nevşehir Vilayetindeki Tatbikat Konusunda Bir Araştırma Denemesi*” adlı lisans teziyle kazandığı “*Emily Dean Birincilik Ödülü*” nü aldığı gün öğrenmişti. 1965 yılında kazandığı Fort Vakfi'nin bursuyla Amerika'ya gittiği zaman, boy boy dört erkek ve bir kız çocuk babasıydı ve bu başarıları çok çetin şartlarda gerçekleştirmişti.

O, kütüphaneciliğe âşıktı; çünkü Millî Kütüphane'de görev yaparken, öğretim üyesi olarak DTCF Kütüphanecilik Bölümü'nde çalışırken, Türk Kütüphaneciler Derneği Başkanlığı yaparken ve *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*'ni yayınlarken kendisini ve ailesini unuttur, gücünün ve mesaisinin önemli bir kısmını kütüphanecilik mesleğine hizmete ayırırdı.

O, kütüphaneciliğe âşıktı; çünkü bütün ömrünce okuduğu ve biriktirdiği binlerce kitabı ve dergi koleksiyonlarını, çocukları ve ailesinin de yardımıyla, elleriyle damgalayıp kolilere doldurarak Nevşehir Üniversitesi'ne bağış olarak gönderirken, çocuklarından ayrılan bir baba hüznü yaşadığını ama onlardan yararlanacak gençlere sağlayacağı yararları düşünürken de ne kadar mutluluk duyduğunu biliyorum.

O, kütüphaneciliğe âşıktı; çünkü öğrencilerinin en az kendisi kadar başarılı olmasını ve kütüphanecilik mesleğini sevmelerini isterdi. Onların başarısıyla büyük bir sevinç ve mutluluk duyardı. Onun için mesleğine ve öğrencilerine hizmet etmek önemliydi. Yıllarca, en zor akademik sınavları başarıyla vermiş olmasına rağmen unvan peşine düşmemesinin ve yıllarca

Yardımcı Doçent olarak çalışmasının sebebi buydu. Seneler sonra Doçent ve Profesör olmasına ise değişen şartlar ve arkadaşlarının ısrarı sebep olmuştu. Onun için esas ve önemli olan unvan değil, yaptığı görevde ne kadar başarılı ve faydalı olabildiği idi.

O, ailesine çok düşkün ama bu duygularını dillendirmeyi beceremeyen bir insandı. Bu yönüyle rahmetli babamıza çok benzerdi. Benim için her zaman çok iyi, anlayışlı ve müşfik bir ağabey, çok önemli bir yol gösterici olmuştur. Bugün belli bir noktaya ulaşabilmişsem, onun önderliği ve onu örnek almış olmam en önemli etkidir. Kitap ve özellikle şiir yazıp okuma sevgisini onun beğendiği şiirleri yazdığı defterini okuyarak öğrendim. Biz kardeşler olarak hiç bir zaman, onun maddî ve manevî gerçekten çok zor şartlarda ulaştığı başarıya, şartlarımız ona göre daha elverişli olmasına rağmen, asla ulaşamadık. O, her zaman ailemizin gururu ve övüncü oldu. Allah'ın ona büyük bir azim, sebat ve çalışma azmi vererek bir ayrıcalık tanıdığını düşünüyorum. O herkes için iyi ve vefalı bir dost, fedakâr bir arkadaş olarak yaşadı.

Çok okurdu, çok düşünür ve çok yazardı. Kafası daima ülkesinin ve mesleğinin dertleriyle meşguldü. Türk milliyetçiliğinin yılmaz ve fedakâr bir neferi olarak yaşadı. Seksen yedi yıllık ömrünün son yıllarında ülkemizin çektiği sıkıntı ve yaşadığı tehlikelere işaret ederek, “Allah bana niçin bu kadar uzun ömür verdi de bu günleri gördüm” diye yakınırdı. İki kulağı da duymaz olunca, doktorların verdiği kulaklıkları asla kullanmadı ve kendi sessiz dünyasına gömülüp, okuyup yazmakta teselli buldu. Ömrünün sonlarında bedeni kendisine ihanet edip onu çaresiz bıraksa da, beyni ve hafızası hep onunla beraber yaşadı, güçlü hafızasının yardımıyla yazmaktan ve yayınlamaktan asla vazgeçmedi.

Türkçeyi çok iyi kullanırdı, Duru, temiz ve kolay anlaşılır bir ifade tarzı vardı. Gençliğinde milliyetçi dergilerde görev yapmış, şiir ve makaleler yayınlamıştı. Çok titizdi; birçok eserini bu titizliği yüzünden yayınlamakta geciktiğini biliyorum. Biraz daha yaşasaydı şüphesiz yazmayı sürdürecektir ve tamamlamayı düşündüğü başka eserler de bırakacaktı.

Öğrencilerine çok düşküdü. Aile fertlerinden esirgediği iltimas ve hoşgörüyü öğrencilerinden esirgemezdi. Onların iş bulması için elinden gelen bütün imkânları kullanırdı. Bir kütüphanecinin herhangi bir sebeple haksız yere görevinden alınması veya istemediği başka bir yere tayin edilmesi durumunda, hangi görüşten olursa olsun, en yüksek makamlara kadar çıkarak engellemeye çalışırdı. Bu imkânları aile fertleri ve kendi çocukları için asla kullanmazdı. Bu konudaki tutumuyla ilgili iki hatıramı burada zikretmek istiyorum. 1966 yılında üniversite sınavlarına girmiş ve DTCF Felsefe Bölümü'nü kazanmıştım. Ben Kütüphanecilik Bölümü'ne geçmek istedim. Bölüm Başkanı rahmetli Prof. Dr. Sayın Osman Ersoy Bey uygun bulmuş ve başvuru yapmamı söylemişti. Başvuru yaptım fakat başvurumun, aynı bölümde öğretim üyesi olan ağabeyim Necmeddin Sefercioğlu'nun “Bir bölümde bir Sefercioğlu yeter, ikincisine lüzum yok” ifadeleriyle reddedildiğini sonradan öğrendim. Ben de, Edebiyat bölümüne geçtim. İkinci olay ise bundan dört yıl sonra gelişti. Bütün dersler belli olmuş bir dersin neticesi belli olmamıştı. Ağabeyimden, mümkünse asistan arkadaşları vasıtasıyla notumu öğrenmesini rica ettim. Yarım saat sonra telefonla bana şu haberi ulaştırdı: “Listeler daha asılmamış”. Üst makamlarda genel müdüründen bakana kadar birçok nazının geçeceği insan olduğu halde, büyük oğlunun Urfa'dan Ankara'ya önemsiz bir göreve tayini için hiç birine ricada bulunmamıştı. Bu da onun karakteri ve öğrencilerine olan düşkünlüğünün başka bir ifadesidir. İmkânlarını ve itibarını kendi ailesi için bir iltimas vasıtası olarak kullanmayı asla düşünmemiş, kendisine bu konuda sitem edenlere de kulaklarını tıkamıştı.

Ağabeyim Necmeddin Sefercioğlu için söyleyeceğim ve yazacağım elbette ki çok Őey var; ancak, ailemden ve ondan aldığım terbiye daha fazlasını yazmama izin vermiyor. Onun için hazırlanan *Armađan Kitabı*'na yazdığım yazıdaki ifadelerim, bu yazdığlarıma katılabilir. Öyle sanıyorum ki bu yazdığlarımı okuma imkânı olsaydı, bana kızardı. Bu sebeple daha fazla bir Őey yazmak istemiyorum. Yalnız Őunu ifade etmeliyim ki vefalı dostları, arkadaşları, onu seven öğrencileri ve aile fertleri gibi ben de, onu her gün biraz daha fazla zlyorum.